

হেচাৰীত উৎপাদিত মোৰা মাছৰ পোনা মজুত কৰণ : মীন পালকৰ বাবে এক নিৰ্দেশিকা

১ তিনি সপ্তাহ বয়সৰ ফ্ৰাই পোনা (fry) উৎপাদনৰ বাবে নাৰ্চাৰী পুখুৰীত তিনি দিনৰ ভ্ৰূণ পোনা মজুতকৰণ

- পুখুৰীৰ পানী শুকুৰাই ল'ব লাগে আৰু চূণ প্ৰয়োগ নকৰা পৰ্যন্ত তলৰ মাটি সেমেকা কৰি ৰাখিব লাগে।
- পুখুৰী বীজাণুমুক্ত তথা চিকাৰী মাছ আৰু প্ৰাণীৰ নিৰ্মূল কৰিবলৈ পাউদাৰ হাইড্ৰেটড চূণ $[Ca(OH)_2]$ ২০০ গ্ৰাম/মি^২ (২০০০ কিঃগ্ৰা/হেক্টৰ) হাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে আৰু পুখুৰীৰ তলিভাগ এসপ্তাহৰ বাবে শুকুৰাবলৈ দিয়া হয়।
- পুখুৰীৰ তলিত জৈৱিক সাৰ যেনে গৰুৰ গোরৰ, পচন সাৰ আদি ১-২ টন/হেক্টৰ হাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।
- পুখুৰীৰ তলিত ইউৰিয়া ১০ গ্ৰাম/মি^২ (২০০ কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) আৰু এচ এচ পি ২০ গ্ৰাম/মি^২ (২০০ কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) হাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।
- পুখুৰীত পোনা মজুত কৰা ৩-৪ দিনৰ অধিক আগতে পানী ভৰাব নালাগে।
- প্ৰথমতে পুখুৰীটোত লাহে লাহে ২ ফুট গভীৰতালৈ পানী ভৰাব লাগে। পানী ভৰ্তি কৰিবলৈ ভূজল ব্যৱহাৰ কৰা উচিত। যদিহে ভূজল উপলব্ধ নহয় তেন্তে, চিকাৰী তথা পানী পৰুৱা আদিৰ প্ৰৱেশ ৰোধিবলৈ ১০০ মাইক্ৰণ চাকনি কাপোৰ দ্বাৰা চাকা অন্য পুখুৰীৰ পৃষ্ঠ পানী ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।
- কিষ্টিত খলিহে (M.O.C.) পুখুৰীৰ পানীৰ পৃষ্ঠ দৈনিক ১.২৫ গ্ৰাম/মি^২ (১২.৫ কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) হাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। কিষ্টিত খলিহে মুখ্যত জৈৱিক সাৰ হিচাপে কাম কৰে।
- মোৰা মাছৰ পোনা মজুত কৰাৰ আগতে নাৰ্চাৰী পুখুৰীত থকা পানী পৰুৱা আৰু অন্যান্য চিকাৰী কীট-পতংগ আৰু সিহঁতৰ পলুবোৰ আঁতৰ কৰিবলৈ মহ জালৰ দ্বাৰা কেইবাবাৰো জাল মাৰিব লাগে।
- পুখুৰীত পানী ভৰ্তি কৰাৰ তিনি দিনৰ পিছতেই পোনাবোৰ মজুত কৰিব লাগে। পোনা কঢ়িওৱা পানী আৰু পুখুৰীৰ পানী তাপমাত্ৰা ক্ৰমান্বয়ে ভাৰসাম্য বজাই তথা অনুকূলিত কৰাৰ প্ৰতি বিশেষ মনোযোগ দি ৰাতিপুৱাৰ সময়ত পোনা মজুত কৰিব লাগে। মজুতৰ ঘনত্ব ২০০/মি^২ (২০ লাখ/হেক্টৰ)।
- প্ৰতি এক লাখ ভ্ৰূণ পোনাৰ বাবে প্ৰতিদিনে ৩-৪ টা হাঁহ বা কুকুৰাৰ কণীৰে তৈয়াৰ কৰা কণীৰ জলীয় মিশ্ৰণ (মাইক্ৰ'এনকেপচুলেটেড) খাদ্য যোগান দিব লাগে। মিশ্ৰণটো চাৰিভাগত বিভক্ত কৰি পোনাবোৰক যোগান ধৰিব লাগে।
- পাঁচদিনৰ পিছত কণীৰ জলীয় মিশ্ৰণ বা মাইক্ৰ'এনকেপচুলেটেড খাদ্য যোগান বন্ধ কৰিব লাগে কিন্তু খলিহে অব্যাহত ৰাখিব লাগে। পুখুৰীৰ প্ৰাকৃতিক খাদ্যৰ মান উন্নত কৰাৰ বাবে পৰিপূৰক খাদ্য হিচাপে শুকান মাছৰ গুড়ি অথবা ৪০% প্ৰটিন যুক্ত প্ৰাৰম্ভিক বাণিজ্যিক খাদ্যও যোগান ধৰিব পাৰি।
- উদ্ভিদ প্লৱকৰ ঘনত্বৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি (চেচ্চি ডিফ্ৰমান ২৫-৩০ ছেঃমিঃ) ইউৰিয়া ২ গ্ৰাম/মি^২ (২০ কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) আৰু এচ এচ পি ৪ গ্ৰাম/মি^২ (৪০ কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) হাৰত সাপ্তাহিক প্ৰয়োগ কৰা উচিত।
- অতিৰিক্ত সাৰ প্ৰয়োগে নাৰ্চাৰী পুখুৰীৰ পানীৰ মাণদণ্ড সহজে অৱনতি কৰে। পুখুৰীৰ সৰ্বাধিক গভীৰতা ৫ ফুট নোহোৱালৈ দৈনিক ৫-৬ ছেঃমিঃ সতেজ পানী যোগ দিয়া উচিত।
- তিনি সপ্তাহৰ পিছত মোৰা ফ্ৰাই পোনাবোৰ ধৰি পালন পুখুৰীত ৫-১০/মি^২ (৫০,০০০-১০০,০০০ ফ্ৰাই/হেক্টৰ) হাৰত মজুত কৰিব লাগে।
- পৰজীৱি তথা ৰোগৰ সমস্যাৰ পৰিহাৰ কৰিবলৈ তিনি সপ্তাহৰ পিছতেই নাৰ্চাৰী পুখুৰীৰ পৰা ফ্ৰাই পোনাবোৰ ধৰা উচিত।
- মিশ্ৰিত কাৰ্প পালন পদ্ধতিত মোৰাৰ ভ্ৰূণ পোনাৰ মজুতৰ ঘনত্ব পালন পুখুৰীত থকা প্ৰজাতিৰ অনুপাত তথা মাছৰ মুঠ ভৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। পালন পুখুৰীত পৰিকল্পিত উদ্ভিদ প্লৱক ভোজী মাছ মুঠ মাছৰ ৪০% হোৱা উচিত।

সহযোগত

মিশ্ৰিত কাৰ্প পালন পুখুৰীত তিনি সপ্তাহ বয়সৰ ফ্ৰাই পোনা মজুতকৰণ

- ফ্ৰাই পোনা মজুত কৰাৰ আগতে পালন পুখুৰীটো চিকাৰী মাছ যেনে কাৰৈ, শাল, শল আদিৰ পৰা মুক্ত হ'ব লাগে।
- কৃষি উপজাত সামগ্ৰী যেনে খলিহৈ, চাউলৰ ম'ল, তুঁহ গুড়া আদি দৈনিক যোগান দিব লাগে।
- উদ্ভিদ প্লবক ঘনত্বৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ইউৰিয়া 20 গ্ৰাম/মি^৩ (200 কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) হাৰত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চেচি ডিস্কৰ মান $25-30$ চেঃমিঃ হোৱা উচিত।
- চতুয়াই প্ৰয়োগ কৰা এচ্ এচ পি সাৰণতে তলিত ডুব যায় আৰু বোকাত মিহলি হৈ পৰে সেইবাবে ইয়াক ধৰি ৰাখিবলৈ মোনা এটাত ভৰাই পুখুৰীৰ পানীৰ মধ্য পৃষ্ঠত ওলোমাই বান্ধি ৰখা হয়।
- ইউৰিয়া পানীত তৎক্ষণাত দ্ৰৱীভূত হয় সেইবাবে ইয়াক কিম্বিত খলিহৈ লগত মিহলি কৰি প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি।
- তিনি মাহৰ পিছত সৰহ সংখ্যক পোনাই ধৰি পেলোৱা উচিত।
- মোৱা মাছ ধৰাৰ সময়ত প্ৰথমে $10-12$ মিঃমিঃ পাহিৰ বেৰ জালৰ দ্বাৰা কাৰ্প জাতীয় ডাঙৰ মাছবোৰ পুখুৰীৰ এটা কোণত বেৰি ল'ব লাগে। বেৰাৰ পাছত $5-6$ মিঃমিঃ পাহিৰ ম'হ জালৰ দ্বাৰা বিপৰীত দিশত জাল চপাই মোৱা মাছ ধৰিব পাৰি।
- মাছ ধৰা 1 দিনৰ আগত খাদ্যৰ যোগান বন্ধ কৰিব লাগে।
- জালত ধৰা নপৰা প্ৰাপ্তবয়স্ক মোৱা মাছে প্ৰজননৰ মাধ্যমেৰে বংশ বৃদ্ধি কৰিব আৰু আগলৈও পুখুৰীত মোৱা উৎপাদন নিশ্চিত কৰিব।
- মোৱা মাছৰ ফ্ৰাই পোনাৰ সৈতে ডাঙৰ আকাৰৰ ভাৰতীয় প্ৰধান কাৰ্পৰ পোনা (গড়ে $300-800$ গ্ৰাম) একে সময়তে মজুত কৰাৰ পৰামৰ্শ দিয়া হয়। এই মাছৰ বৃদ্ধি খৰটকীয়া হয় আৰু $3-8$ মাহৰ ভিতৰতে বজাৰলৈ নিয়াৰ যোগ্য হয়।
- কাৰ্প আৰু মোৱা মাছৰ মিশ্ৰিত পালন পদ্ধতিৰ পালন পুখুৰীত থকা প্ৰজাতিৰ অনুপাত তথা মাছৰ মুঠ ভৰৰ ওপৰত মজুতৰ ঘনত্ব নিৰ্ভৰ কৰে। পালন পুখুৰীত পৰিকল্পিত উদ্ভিদ প্লবক ভোজী মাছ মুঠ মাছৰ 80% হ'ব লাগে আৰু তাৰে ভিতৰত 1% মোৱা মাছে প্ৰতিনিধিত্ব কৰা উচিত। তিনিমাহ পালনৰ পিছত মোৱা মাছ গড়ে 3 ৰ পৰা 8 গ্ৰাম পৰ্যন্ত বৃদ্ধি হয়।

মিশ্ৰিত পালন পুখুৰীত তিনিদিন বয়সৰ ভ্ৰুণ পোনাৰ পোনপটীয়া মজুত কৰণ

- নাৰ্চাৰী পুখুৰীত কৰা ধৰণে প্ৰাক্ মজুতৰ ব্যৱস্থাপনাবোৰ হ'ল এনেধৰণৰ— পুখুৰী পানী নিষ্কাশণ তথা শুকুৱাই দিয়া, তলি পৰিষ্কাৰ কৰা, চুণৰ প্ৰয়োগ, ক্ৰমান্বয়ে পানী ভৰোৱা, অজৈৱ আৰু জৈৱিক সাৰৰ প্ৰয়োগ আৰু চিকাৰী প্ৰাণীৰ নিয়ন্ত্ৰণ।
- চিকাৰী মাছ যেনে কাৰৈ, শাল, শল তথা চিকাৰী কীট-পতংগৰ লগতে বৃহৎ আকাৰৰ প্ৰাণীপ্লবকৰ পৰা পালন পুখুৰী মুক্ত হ'ব লাগে।
- সৰু মুখ যুক্ত ভ্ৰুণ পোনাবোৰৰ বাবে খাদ্যৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ উৎস হৈছে পেৰামেচিয়াম আৰু ৰোটিফাৰ্। এই খাদ্যবোৰ পুখুৰীৰ সকলো অগভীৰ অঞ্চলত শুকান ঘাঁহ বিয়পাই দি উৎপন্ন কৰিব পাৰি। পচি যোৱা ঘাঁহৰে 10 দিনৰ পাছত আতৰাই পেলোৱা উচিত।
- মোৱা মাছৰ পোনাবোৰ 50 /মি^৩ (5 লাখ/হেক্টৰ) হাৰত মজুত কৰিব লাগে।
- ভক্ষণৰ হাৰ হ্রাস কৰিবলৈ মোৱা মাছৰ পোনা মজুত কৰা 20 দিনৰ পিছত কাৰ্পৰ আঙুলি সদৃশ পোনা মজুত কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়া হয়।
- কিম্বিত খলিহৈ আৰু তুঁহ গুড়া আদি দৈনিক যোগান ধৰিব লাগে।
- অজৈৱ সাৰ যেনে ইউৰিয়া 2 গ্ৰাম/মি^৩ (20 কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) আৰু এচ্ এচ পি 8 গ্ৰাম/মি^৩ (80 কিঃগ্ৰাঃ/হেক্টৰ) হাৰত সাপ্তাহিকভাৱে প্ৰয়োগ কৰা উচিত। চেচি ডিস্কৰ মান $25-30$ চেঃমিঃ বাৰ্তাই ৰাখিব লাগে। মজুত কৰা $3-8$ মাহৰ ভিতৰতে সৰহ সংখ্যক মোৱা মাছ ধৰি পেলোৱা উচিত। ৰৈ যোৱা মাছে প্ৰজনন কৰিব আৰু মোৱা মাছৰ উৎপাদন অব্যাহত থকাটো নিশ্চিত কৰিব।

The leaflet is published under the project “Taking nutrition-sensitive carp-SIS polyculture technology to scale” implemented by WorldFish. This project is funded by the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (BMZ) commissioned by the Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ) through the fund International Agricultural Research (FIA).

সহযোগত

© 2022

giz Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH